

ARTUR SEPIOŁO
Wydział Teologiczny UO

Biblijne podstawy katolickiego nauczania na temat nowej ewangelizacji w wymiarze prorockim

Biblical Basics of Catholic Teaching
on the New Evangelization in the Prophetic Dimension

Abstract

The New evangelization at its beginnings is connected closely to the spiritual intuition of John Paul II. Today this is huge course in pastoral practice of many dioceses and it could be recognized as the Holy Spirit breath reviving the Church in the 21st century (Matt 28,20b). Firmly she is set in the tradition and in every aspect has deep biblical grounds. Constantly up-to-date missionary summons (Matt 28,19-20) is picking the new shape up, because conditions have changed both inside, and outside of Church. The Gospel, unchanging as for contents (Gal 1,7a) is propagated with the new zeal (of 2 Cor 5,14), new method (1 Thess 1,5a) and with new manner of the expression (Heb 1,1-2a). New evangelization is urgent calling of our times and nobody should last in the inactivity. So new evangelists are needed to be overfilled with passion, which as pupil-missionaries are never acting on one's own and are getting new Community mentality. Copying St Paul they always search for new Areopaguses (Acts 17,22), filled with the power of the Holy Spirit, they serve with charismata (Mark 16,20). Faithful the method of the Jesus, as apostles, they face the listeners with the decision of faith (Acts 2,37-38). The Roman Catholic Church feels that his duty is to find new tools and the new language, adapted for the present. Thanks which it would be possible to hear and to understand the kerygma words on deserts of the world. Hope cherished in the Christian heart and not an evil of this world is a motivation for the new evangelization (1 Pet 3,15).

Keywords: new evangelization, propagating, kerygma, the Gospel.

Abstrakt

Nowa ewangelizacja u swoich początków związana jest ściśle z duchową intuicją Jana Pawła II. Dziś stanowi potężny nurt w praktyce pastoralnej wielu diecezji i rozpoznaje się w niej tchnienie Ducha Świętego odnawiające Kościół XXI w. (Mt 28,20b). Jest mocno osadzona w tradycji i w każdym aspekcie ma

głębokie biblijne uzasadnienie. Ciągłe aktualne wezwanie misyjne (Mt 28,19-20) nabiera nowego kształtu. Zmieniły się bowiem warunki zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz Kościoła. Dobra Nowina, niezmienna co do treści (Ga 1,7a), jest głoszona z nową gorliwością (2 Kor 5,14), metodą (1 Tes 1,5a) i nowym sposobem wyrazu (Hbr 1,1-2a). Nowa ewangelizacja jest nagłym wezwaniem naszych czasów i nikomu nie godzi się trwać w bezczynności. Potrzeba więc przepelnionych pasją nowych ewangelizatorów, którzy jako uczniowie-misjonarze nigdy nie działają w pojedynkę i zdobywają nową wspólnotową mentalność. Naśladując św. Pawła, szukają oni coraz to nowych areopagów (Dz 17,22), napełnieni mocą Ducha Świętego posługują charyzmatami (Mk 16,20), a wierni metodzie Jezusa, jak apostołowie, stawiają słuchaczy przed decyzją wiary (Dz 2,37-38). Kościół katolicki czuje, że jego obowiązkiem jest znaleźć nowe narzędzia i nowy, dostosowany do współczesności, język, dzięki którym na „pustyniach świata” będzie można usłyszeć i zrozumieć słowa kerygmatu. Motywacją nowej ewangelizacji nie jest zło tego świata, lecz pielęgnowana w chrześcijańskim sercu nadzieja (1 P 3,15).

Słowa kluczowe: nowa ewangelizacja, głoszenie, kerygmat, dobra nowina.

Celem niniejszego artykułu nie jest analiza perykop biblijnych, ale wyciągnięcie z tych analiz wniosków w obszarze pastoralnego nurtu, któremu nadano miano „nowej ewangelizacji”. Wyróżniamy trzy typy ewangelizacji: królewską, czyli „Słowo przeżywane”, prorocką, czyli „Słowo głoszone”, oraz kapłańską, czyli „Słowo celebrowane”. W tym opracowaniu skupię się tylko na jednej z nich – prorockiej, poszukując biblijnych inspiracji oraz uzasadnień głoszenia Dobrej Nowiny z nową gorliwością (zadanie), w nowy sposób (wezwanie) i nowymi metodami (rysy).

1. Zadanie ewangelizacji i misji

Od pierwszego dnia, od zesłania Ducha Świętego, zadaniem Kościoła jest głoszenie Ewangelii wszystkim ludziom, aby mogli doświadczyć zbawienia, które przyniósł Jezus: „Kiedy nadszedł wreszcie dzień Pięćdziesiątnicy, (...) stanął Piotr razem z Jedenastoma i przemówił do nich donośnym głosem” (Dz 2,1a.14). Mówi o tym soborowy dokument *Ad gentes divinitus* charakteryzujący cały Kościół jako „misyjny”, „dzieło ewangelizacji” zaś jako „podstawowe zadanie Ludu Bożego” (DM 35)¹.

Ten ewangelizacyjny wysiłek chrześcijaństwa wynika bezpośrednio z misyjnego postania, jakie zlecił Jezus swoim uczniom: „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego” (Mt 28,19). Właściwym celem działalności misyjnej jest „przepowiadanie Ewangelii” (DM 6), same „misje” zaś to „specjalne przedsięwzięcia, które wysłani przez Kościół głosiciele Ewangelii, idąc na

¹ *Dekret o misyjnej działalności Kościoła „Ad gentes divinitus”, w: SOBÓR WATYKAŃSKI II, Konstytucje, dekrety, deklaracje, Poznań 2002 (dalej: DM).*

cały świat, podejmują celem wykonania zadań głoszenia Ewangelii i zakładania Kościoła wśród narodów lub grup społecznych jeszcze niewierzących w Chrystusa” (DM 6). „Kościół jest dla ewangelizacji” (EN 14)² – napisał Paweł VI. Zwrócił też uwagę na związek głoszenia z dokonującą się w człowieku przemianą: „Kościół rozumie, że ewangelizacja jest tym samym, co zanoszenie Dobrej Nowiny do wszelkich kręgów rodzaju ludzkiego, aby przenikając je swą mocą od wewnątrz, tworzyła z nich nową ludzkość” (EN 18). Celem nie są powierzchowne zmiany etykiety kulturowej, słownictwa w środowisku akademickim, nowe prawne rozwiązania czy rytualne gesty, ale całkowita wewnętrzna przemiana. Jest to główny cel przyjęcia chrześcijańskiego orędzia (por. EN 19–20). „Jeśli ktoś pozostaje w Chrystusie, jest nowym stworzeniem” (2 Kor 5,17). „Pozostawanie w Chrystusie” stanowi zarówno źródło zmian, jak i sposób ich weryfikacji.

Jan Paweł II podkreśla z kolei permanentną postawę wierzących: „Ewangelia nadziei, przekazana Kościołowi i przezeń przyswojona, musi być głoszona na co dzień i każdego dnia trzeba dawać o niej świadectwo” (EiE 45)³.

Korzystając z nauki Magisterium Kościoła, możemy prześledzić proces ewangelizacji w czterech elementach:

- treść (przesłanie; por. EN 25–39),
- sposób (przekaz; por. EN 40–48),
- odbiorca (adresat; por. EN 49–58),
- nosiciel (głoszący; por. EN 59–73).

„Jakże więc mieli wzywać Tego, w którego nie uwierzyli? Jakże mieli uwierzyć w Tego, którego nie słyszeli? Jakże mieli usłyszeć, gdy im nikt nie głosił? Jakże mogliby im głosić, jeśliby nie zostali posłani?” (Rz 10,14-15).

Analizując odbiorców Ewangelii, dokumenty Kościoła dzielą ich na trzy grupy:

- niewierzący, nieznający Jezusa (por. EN 51),
- ochrzczeni, ale pozostający poza nawiasem życia chrześcijańskiego (por. EN 52), niepraktykujący (por. EN 56),
- wierzący, którzy stają się dzięki temu umocnieni, ożywieni i dojrzałsi (por. EN 54).

Kościół odkrywa te pola oddziaływania Dobrej Nowiny, ponieważ Bóg „pragnie, by wszyscy ludzie zostali zbawieni i doszli do poznania prawdy” (1 Tm 2,4).

2. Wezwanie Kościoła do nowej ewangelizacji

Jan Paweł II w encyklice o stałej aktualności posłania misyjnego wyróżnił z punktu widzenia ewangelizacji trzy sytuacje istniejące w świecie: misja *ad gentes*, działalność

² PAWEŁ VI, Adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi*, Watykan 1975 (dalej: EN).

³ JAN PAWEŁ II, Adhortacja apostolska *Ecclesia in Europa*, Watykan 2003 (dalej: EiE).

duszpasterska Kościoła oraz tzw. sytuacja pośrednia, zwłaszcza w krajach chrześcijańskich, gdzie „całe grupy ochrzczonych utraciły żywy sens wiary albo wprost nie uważają się już za członków Kościoła, prowadząc życie dalekie od Chrystusa i od Jego Ewangelii. W tym wypadku zachodzi potrzeba «nowej ewangelizacji» albo «re-ewangelizacji»” (RM 33). „Bardzo często wiara ludzi ochrzczonych pozostaje na prymitywnym poziomie, nie jest pogłębiona ani dojrzała”⁴. *Nadszedł czas nowej ewangelizacji* – tak zatytułowany został jeden z akapitów w adhortacji *Christifideles laici* (ChL 34). Jak zawsze, również i dziś celem ewangelizacji jest przekaz wiary chrześcijańskiej⁵. „Z pewnością nakaz Jezusa: «Idźcie i głoscie Ewangelię», zawsze pozostaje tak samo ważny i przynaglający. Jednak sytuacja aktualna nie tylko świata, ale także różnych części Kościoła absolutnie wymaga, aby na słowo Chrystusa odpowiedzieć posłuszeństwem bardziej zdecydowanym i wielkodusznym” (ChL 33).

Jana Paweł II nie tylko do pojęcia „ewangelizacja” dodał przymiotnik „nowa”, ale nadał głoszeniu Dobrej Nowiny kilka charakterystycznych rysów, pozwalających rozwijać tę myśl, z czego skorzystali jego następcy – Benedykt XVI i Franciszek.

Terminu „nowa ewangelizacja” użył po raz pierwszy Ojciec św. w Nowej Hucie – 9 czerwca 1979 r.⁶ Trudno nie zgodzić się z twierdzeniem, że w tym pierwszym wyrażeniu odnaleźć można zamiar tylko zintensyfikowania ewangelizacyjnego zapалу⁷, ale sytuacja zmieniła się po kilku latach i wezwanie do „nowej ewangelizacji” zabrzmiało bardzo mocno na kontynencie latynoamerykańskim w 1983 r.⁸ Wyznaczone wówczas kierunki papież potwierdził w adhortacji *Veritatis splendor*: nowa ewangelizacja „musi być prowadzona z nową gorliwością, nowymi metodami i z zastosowaniem nowych środków wyrazu” (VS 106)⁹. Ukazał, że „nowa ewangelizacja” to nie jakaś nowa, inna Ewangelia, ale odważna próba odczytania na nowo misyjnego wezwania skierowanego do Kościoła. Oznaczało to zwrócenie się do Osoby Ducha Świętego, by zapytać o Jego rolę w duszpasterstwie, któremu potrzebny jest ogień, zapal i solidne rozeznawanie. Rodziło pytania o to, jak przepowiadać Ewangelię w sposób wierny

⁴ F. BLACHNICKI, *Została nam powierzona Ewangelia*, Kraków 2007, s. 27.

⁵ Por. SYNOD BISKUPÓW, *Nowa ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej. Instrumentum laboris*, Watykan 2012, w: http://www.vatican.va/roman_curia/synod/documents/rc_synod_doc_20120619_instrumentum-xiii_pl.html / (06.04.2019).

⁶ „Kiedy postawiono opodal tego miejsca nowy, drewniany krzyż, było to w okresie Millenium. Otrzymaliśmy znak, że na progu nowego Tysiąclecia – w te nowe czasy i nowe warunki – wchodzi na nowo Ewangelia. Rozpoczęła się nowa ewangelizacja jakby druga, a przecież ta sama, co pierwsza. Dziękujemy dzisiaj przy Krzyżu mogiłskim, a zarazem przy krzyżu nowohuckim, za ten nowy początek ewangelizacji.”; cyt. za: K. PAWLINA, *Nowa ewangelizacja – zadanie Kościoła w Polsce*, w: Z. KIJAS (red.), *Mówić o Bogu*, Kraków 1997, s. 167.

⁷ Por. J.-L. MOENS, *Na czym polega nowa ewangelizacja?*, w: P. SOWA, K. KAPROŃ (red.), *Nowa ewangelizacja. Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Gubin 2012, s. 23.

⁸ JAN PAWEŁ II, *Przenówienie do XIX Zgromadzenia CELAM*, Port au Prince, 9 marca 1983 r., AAS 75 (1983), s. 778.

⁹ TENŻE, Encyklika *Veritatis splendor*, Watykan 1993 (dalej: VS).

i bez zniekształceń, by trafiała do serca i była źródłem przemiany dla współczesnego człowieka.

Nowe głoszenie Ewangelii jest potrzebne tym, którzy są już ochrzczeni, ponieważ „wielu ochrzczonych żyje, tak jakby Chrystus nie istniał; powtarza się gesty i znaki związane z wiarą, zwłaszcza w praktykach religijnych, ale nie odpowiada im rzeczywista akceptacja treści wiary i przyłgnięcie do Osoby Jezusa” (EiE 47). A więc zadaniem nowej ewangelizacji w naszej rzeczywistości są nie tyle chrzciny nawróconych, ile nawracanie ochrzczonych. Cel głoszenia się nie zmienia: „A to jest życie wieczne: aby znali Ciebie, jedynego prawdziwego Boga, oraz Tego, którego posłałeś, Jezusa Chrystusa” (J 17,3), i Ewangelia jest ta sama: „Gdybyśmy nawet my lub anioł z nieba głosił wam Ewangelię różną od tej, którą wam głosiliśmy – niech będzie przeklęty!” (Ga 1,8). „Kościoły w Europie, czeka cię zadanie nowej ewangelizacji” (EiE 45) – stwierdził papież i dodał, że „Europa należy obecnie do tych miejsc tradycyjnie chrześcijańskich, w których konieczna jest nie tylko nowa ewangelizacja, ale w pewnych przypadkach również pierwsza ewangelizacja” (EiE 46).

Działalność ewangelizacyjna ma przede wszystkim zmierzać do umożliwienia ewangelizowanemu poznania miłości Ojca i posłanego przez Niego Chrystusa. Kard. J. Ratzinger podkreślił w 1991 r., że istotą nowej ewangelizacji wyraża wezwanie: „Czas się wypełnił i bliskie jest Królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię” (Mk 1,15), dlatego nowa ewangelizacja powinna być głoszeniem Boga, który przychodzi do nas w Chrystusie. Nie ma być nauczaniem dogmatów i przepisów, ale głoszeniem Boga żywego, który powołał człowieka do życia wiecznego¹⁰.

3. Rysy nowej ewangelizacji

Postępując się trzema cechami wyróżnionymi przez Jana Pawła II: gorliwość, sposób, metoda, prześledzimy teraz biblijne podstawy istotnych elementów nowej ewangelizacji. Sam podział nie jest dogmatem, ale porządkuje rzeczywistość.

3.1. Gorliwość

3.1.1. Doświadczenie bycia zbawionym

Pierwszą motywacją do ewangelizacji jest miłość Jezusa, jaką przyjęliśmy (EG 264)¹¹.

Motorem napędowym nowej ewangelizacji nie jest zło i zepsucie tego świata, lecz codzienne odkrywanie, że przechowujemy dobro, dar łaski Bożej, które pomagają nam

¹⁰ Por. J. RATZINGER, *Trzeba mówić więcej o Bogu*, OsRomPol 14 (1992), nr 1, s. 18.

¹¹ FRANCISZEK, *Adhortacja apostolska *Evangelii gaudium**, Watykan 2013 (dalej: EG).

prorowadzić nowe życie: „Wracaj do domu, do swoich, i opowiadaj im wszystko, co Pan ci uczynił i jak ulitował się nad tobą” (Mk 5,18).

Warunkiem koniecznym przynoszenia owocu jest komunია z Jezusem, z której wynika komunია wierzących: „beze Mnie nic nie możecie uczynić” (J 15,5). Komunია rodzi komunię i przyjmuje kształt komunii misyjnej, Jezus bowiem mówi do swoich uczniów: „Nie wyście Mnie wybrali, ale Ja was wybrałem i przeznaczyłem was na to, abyście szli i owoc przynosili, i by owoc wasz trwał” (J 15,16; por. EG 264). Ewangelizator ma świadomość wolności w wyborach dokonywanych przez Jezusa: „Potem przywołał do siebie tych, których sam chciał, a oni przyszli do Niego” (Mk 3,13). Zdaje sobie sprawę, że to Jezus absolutnie darmowym aktem powołał uczniów, „by mógł wysłać ich na głoszenie nauki i by mieli władzę wypędzać złe duchy” (Mk 3,14b-15). To doświadczenie bliskości Słowa zbawienia rodzi w człowieku nową mentalność (por. EG 149). Słowo, zanim zabrzmi w uszach słuchacza, najpierw musi poruszyć serce głoszącego. „Czy serce nie pałało w nas, kiedy rozmawiał z nami w drodze i Pisma nam wyjaśniał?” (Łk 24,32).

3.1.2. Uczeń-misjonarz, czyli głoszenie jest oczywistością¹²

Ewangelizacja, jeśli ma być na miarę naszego Mistrza, musi być stylem życia¹³. „Lektura Dziejów Apostolskich pozwala nam zrozumieć, że u zarania Kościoła misja wśród narodów (...) była w istocie uważana za normalny owoc życia chrześcijańskiego, codzienne zadanie, dla każdego wierzącego poprzez świadectwo osobiste i wyraźne przepowiadanie tam, gdzie to było możliwe” (RM 27). „Ci, którzy się rozproszyli, głosili w drodze słowo” (Dz 8,4). Pierwsze wspólnoty promieniowały radością i prostotą serca i „cały lud odnosił się do nich życzliwie” (Dz 2,47). „Misja, zanim jeszcze stanie się działaniem, jest świadectwem i promieniowaniem” – przekonuje Jan Paweł II (RM 26).

Działalność misyjna jako styl życia winna stanowić zasadniczy element duszpašterstwa zwyczajnego w parafiach (por. RM 83). „Nowa ewangelizacja ujawnia swą autentyczność i równocześnie wyzwala cały swój dynamizm misyjny, jeśli dokonuje się nie tylko przez dar słowa głoszonego, ale także przez dar słowa przeżywanego, to znaczy przez świadectwo życia” (VS 107).

Nie ma nowej ewangelizacji bez nowych ewangelizatorów. „Nikomiu nie wolno się uchylać od osobistej odpowiedzi: «Biada mi, gdybym nie głosił Ewangelii!»” (1 Kor 9,16; por. ChL 33). Nie należy rozdzielać wymiaru uczniostwa od misyjności. Powstał więc neologizm będący zbitką dwóch wyrazów: „uczeń-misjonarz”, niosący przesłanie i dynamizm wewnętrznego ognia i zewnętrznego zaangażowania. „Každy uczeń jest misjo-

¹² I. ZIELONKA, *Wyzwania nowej ewangelizacji. Aspekty kanoniczno-prawne*, w: J. KRAJCZYŃSKI, A. DOMASZK (red.), *Fides, quae de verbo nascitur et nutritur*, Płock 2016, s. 59.

¹³ H. WITCZYK, *Błogosławieństwo wiary*, Kielce 2015, s. 101–109.

narzem, gdyż Jezus sam czyni go uczestnikiem swojej misji”¹⁴. „I ustanowił Dwunastu, aby Mu towarzyszyli, by mógł wysłać ich na głoszenie nauki” (Mk 3,14).

3.1.3. Zasadą ożywiającą ewangelizatorów jest Duch Święty

Od Ducha Świętego pochodzi cały zapał i gorliwość ewangelizacyjna. Już Paweł VI zachęcał, by ewangelizatorzy wzmocnili zapał ducha (EN 80). „Nie opuszczajcie się w gorliwości! Bądźcie płomiennego ducha! Pełnijcie służbę Panu!” (Rz 12,11).

Podjmujący dzieło nowej ewangelizacji powinni ufność pokładać nie w swoich ludzkich pomysłach, ale w Duchu: „On jest pierwszym podmiotem misji” (RMis 30)¹⁵. Przepowiadanie ożywione jest wiarą, która budzi entuzjazm i żarliwość. Dzieje Apostolskie określają taką postawę słowem *parresia*, które oznacza głoszenie z otwartością i jawnością oraz śmiałością i odwagą¹⁶. „Przez całe dwa lata pozostał w wynajętym przez siebie mieszkaniu i przyjmował wszystkich, którzy do niego przychodzili, głosząc królestwo Boże i nauczając o Panu Jezusie Chrystusie zupełnie swobodnie, bez przeszkód” (Dz 28,30-31).

Odwołuje się do niej także papież Franciszek¹⁷. *Parresia* to gorliwe i mądre głoszenie Ewangelii przepojone entuzjazmem i bezkompromisowością (RMis 45). „Odważyliśmy się w Bogu naszym głosić Ewangelię Bożą wam, pośród wielkiego utrapienia” (1 Tes 2,2) i prosimy o modlitwę, aby dane nam było słowo, dla jawnego i swobodnego głoszenia tajemnicy Ewangelii (por. Ef 6,19).

Jezus, przekazując Ducha Świętego, daje uczniom mandat do działania. „Nigdy nie może zaistnieć przepowiadanie bez pomocy Ducha Świętego” (EG 75). Zarówno Piotr, jak i Paweł zostali napełnieni Duchem Świętym, by przemawiać: „Wtedy Piotr napełniony Duchem Świętym powiedział do nich: «Przełożeni ludu i starsi!»” (Dz 4,8). „Wtedy Ananiasz poszedł. Wszedł do domu, położył na nim ręce i powiedział: «Szawle, bracie, Pan Jezus, który ukazał ci się na drodze, którą szedłeś, przysłał mnie, abyś przejrzał i został napełniony Duchem Świętym»” (Dz 9,17).

3.1.4. Przełamanie zachowawczości i bierności

Najpierw trzeba ewangelizować we własnym środowisku¹⁸. Wyzwaniem jest przezwyciężenie bierności, która najpierw polega na uchylaniu się od dawania świadectwa nawet wówczas, kiedy niepotrzebna jest z naszej strony żadna inicjatywa. Człowiek, który zadaje pytanie i próbuje szukać pomocy w swojej drodze do wiary, powinien znaleźć odpowiedź

¹⁴ Por. *Aparecida. V Ogólna Konferencja Episkopatów Ameryki Łacińskiej i Karaibów. Dokument końcowy*, Gubin 2014, nr 14.

¹⁵ JAN PAWEŁ II, Encyklika *Redemptoris missio*, Watykan 1990 (dalej: RMis).

¹⁶ Do tego terminu Jan Paweł II odwołuje się w: *Redemptoris missio*, nr 45; *Fides et ratio*, nr 48; *Ecclesia in Oceania*, nr 20.

¹⁷ Spotkania z jezuitami na 36. Kongregacji Generalnej 24.10.2016 r., za: www.deon.pl/religia/serwis-papieski/dokumenty/przemowienia-papieskie/art,172,miec-profetyczna-odwage-i-smialosc-wywiad.html (06.04.2019).

¹⁸ G. MACCHIONI, *Ewangelizacja w parafii. Metoda „komórek”*, Kraków 1997, s. 36-42.

i pomoc u żyjącego tuż obok katolika¹⁹. „«Dziecko, idź dzisiaj i pracuj w winnicy!» (...). Ten odparł: «Nie chcę». Później jednak opamiętał się i poszedł» (Mt 21,28b.30). „Kościół musi podjąć się wyzwania nowej ewangelizacji ze świadomością, że przemiany dokonują się dzisiaj nie tylko w świecie i kulturze, lecz że dotyczą one w pierwszej osobie również samego Kościoła, jego wspólnot, działań, tożsamości”²⁰. Nowość przejawia się w postawie ruszenia się z miejsca²¹. Owo gorliwe i powszechne głoszenie nie ma być traktowane jako dodatek do duszpasterstwa w czasie kryzysu, ale jako stała misja Kościoła²². Dlatego wielki nakaz misyjny został także nazwany wielkim zaniedbaniem²³.

W tej misji swoją niezastąpioną rolę mają świeccy. Ich zaangażowanie porównuje Jan Paweł II do powołania robotników ostatniej godziny: „Czemu tu stoicie cały dzień beczynnie?”. Odpowiedzieli mu: «Bo nas nikt nie najął». Rzekł im: «Idźcie i wy do winnicy!» (Mt 20,6b-7).

„Osobiste powołanie i misja określa godność i odpowiedzialność każdego z katolików świeckich” (ChL 58), których udział w misji ewangelizacyjnej jest tak znaczący, że bez nich misja pasterzy może być niezrealizowana.

Podsumowując tę część, trzeba stwierdzić, że niemożliwa jest nowa ewangelizacja bez nowych ewangelizatorów, którzy są jak nowe bukłaki gotowe przyjąć i przechować nowe wino²⁴. Na podstawie wskazanych tekstów „można wprowadzić pewne uproszczenie, które pozwoli zapisać jej schematyczną definicję w postaci równania: nowa ewangelizacja = rewitalizacja wierzących”²⁵.

3.2. Sposób

„Wielokrotnie i na różne sposoby przemawiał niegdyś Bóg do ojców przez proroków, a w tych ostatecznych dniach przemówił do nas przez Syna” (Hbr 1,1-2a). Poszukiwanie nowych form i sposobów głoszenia Ewangelii nie służy jedynie temu, by przewycięzać rutynę oraz iść z duchem czasu i rozwojem techniki. Ma w przekonujący sposób uwytknąć to, co jest najważniejsze w niesieniu Dobrej Nowiny.

¹⁹ J. SALIJ, *Ewangelizacja: uwagi elementarne*, „Znak” 10 (1992), s. 10.

²⁰ *Nowa ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej*, nr 16.

²¹ FRANCISZEK, Przemówienie podczas Światowych Dni Młodzieży w Krakowie, 30.07.2016 r., w: <https://papiez.wiara.pl/doc/3332986.Kanapaszczescie-jest-cichym-paralizem> (06.04.2019).

²² Por. R. FISICHELLA, *Spójność projektu duszpasterskiego*, OsRomPol 33 (2012), nr 11, s. 30.

²³ J.H. PRADO FLORES, *Nowi ewangelizatorzy dla Nowej Ewangelizacji*, Poznań 2013, s. 86.

²⁴ *Tamże*, s. 39.

²⁵ A. KIELIAN, J. KOWALCZYK, *Duch przyszłości Kościoła. Nowa ewangelizacja w ujęciu Jana Pawła II i synodu biskupów* (2012), w: http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-05802dc-c-bb5c-4c2c-a8a5-0984edb33eec/c/Ks._A._Kielian__Ks._J._Kowalczyk__pdf__pdf (06.04.2019).

3.2.1. Nowa ewangelizacja ma być skupiona na Jezusie

Nic nie może zamazywać przekazu o Jego osobie i dziele zbawienia: „Początek Ewangelii o Jezusie Chrystusie, Synu Bożym” (Mk 1,1). „U początku bycia chrześcijaninem nie ma decyzji etycznej czy jakiejś wielkiej idei, ale natomiast spotkanie z wydarzeniem, z Osobą, która nadaje życiu nową perspektywę, a tym samym decydujące ukierunkowanie” (DCE 1)²⁶.

„Dzieło nowej ewangelizacji polega na ukazywaniu na nowo sercom i umysłom, niejednokrotnie roztargnionym i zdeorientowanym, ludziom naszych czasów, a zwłaszcza nam samym, wiecznego piękna i nowości spotkania z Chrystusem”²⁷. „Co do mnie, nie daj Boże, bym się miał chlubić z czego innego, jak tylko z krzyża Pana naszego Jezusa Chrystusa, dzięki któremu świat stał się ukrzyżowany dla mnie, a ja dla świata” (Ga 6,14).

3.2.2. Kerygmat i katecheza

Doniosłym wkładem omawianego nurtu w dzieło głoszenia jest odkrycie i zaakcentowanie, że całościowy proces ewangelizacji zawsze musi zawierać dwa momenty:

- kerygmę, która jest bezpośrednim głoszeniem osoby Jezusa,
- katechezę, która jest przekazywaniem całości depozytu wiary.

„To bowiem kerygmat – rozumiany jako wezwanie domagające się odpowiedzi – wzbudza wiarę, a nie dogmat, który jest prawdą domagającą się intelektualnej akceptacji”²⁸.

3.2.2.1. Kerygmat

Pierwszym celem w ewangelizacji jest doprowadzenie człowieka do osobistej decyzji przyjęcia Jezusa Zmartwychwstałego jako Zbawiciela i Pana, dlatego też pierwszy głoszony (zwiastowanie – *kerisso*) jest kerygmat. Zawiera on sześć podstawowych prawd²⁹:

a) Miłość Boża³⁰, czyli Bóg kocha ciebie dzisiaj. Jest On kochającym Ojcem, który osobiście, wiernie i bezwarunkowo obdarowuje miłością swoje dzieci. „Bo góry mogą ustąpić i pagórki się zachwiać, ale miłość moja nie odstąpi od ciebie i nie zachwieje się moje przymierze pokoju, mówi Pan, który ma litość nad tobą” (Iz 54,10) „Miłość Boga wobec nas jest sprawą zasadniczą dla życia i niesie ze sobą decydujące pytania o to, kim jest Bóg i kim my jesteśmy” (DCE 2). „Człowiek jest kochany przez Boga! Oto proste, a jakże przejmujące Orędzie, które Kościół jest winien człowiekowi” (ChL 34).

²⁶ BENEDYKT XVI, Encyklika *Deus Caritas est*, Watykan 2006 (dalej: DCE).

²⁷ *Orędzie Synodu Biskupów do ludu Bożego*. „Ewangelia w świecie”, OsRomPol 33 (2012), nr 12, s. 29.

²⁸ A. DRAGUŁA, *Między pociechą a ocaleniem. Ewangelizacja w epoce pometafizycznej*, „Więź” (2006), nr 3, s. 56–64.

²⁹ Takie sześciopunktowe ujęcie pochodzi od meksykańskiego ewangelizatora Prado Flores; por. J.H. PRADO FLORES, *Jak ewangelizować ochrzczonych*, Łódź 1993, s. 83–89.

³⁰ POR. TENŻE, *Idźcie i ewangelizujcie ochrzczonych*, Brwinów 1994, s. 17–21.

b) Grzech³¹, czyli uznanie, że jestem grzesznikiem. Przyznanie się do grzechu akceptuje prawdę o niszczącej sile zła oraz konsekwencjach rozprzestrzeniania się jego skutków w świecie: „(...) wszyscy bowiem zgrzeszyli i pozbawieni są chwały Bożej” (Rz 3,23). Człowiek nie pozostał jednak sam. „Bóg nigdy nie męczy się przebaczeniem” (EG 3).

c) Dzieło Jezusa Chrystusa³², czyli już zostałeś odkupiony. To właśnie Jezus jest jedyną Drogą do Ojca. On nas uratował i usprawiedliwił: „Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne. Albowiem Bóg nie posłał swego Syna na świat po to, aby świat potępił, ale po to, by świat został przez Niego zbawiony” (J 3,16-17).

d) Wiara i nawrócenie³³, czyli decyzja na przyjęcie Jezusa i powierzenie Mu całego życia³⁴ – każdy grzesznik musi podjąć świadomą decyzję uznania Jezusa za osobistego Zbawiciela i Pana, jedyną drogę do Ojca. Oznacza to tym samym przyjęcie nowego życia jako daru i jako stylu. „Oto stoję u drzwi i kołaczę: jeśli kto posłyszysz mój głos i drzwi otworzy, wejdę do niego i będę z nim wieczerzał, a on ze Mną” (Ap 3,20). „Łaską bowiem jesteście zbawieni przez wiarę. A to pochodzi nie od was, lecz jest darem Boga” (Ef 2,8).

e) Duch Święty³⁵, czyli wypełnienie obietnicy o serdecznej relacji z Bogiem – to Duch Święty wlewa w serca nowe życie, czyni Jezusa obecnym na Eucharystii i pozwala korzystać z darów i charyzmatów podarowanych wierzącym w sakramencie chrztu i bierzmowania. „W ostatnim zaś, najbardziej uroczystym dniu święta, Jezus, stojąc, zawołał donośnym głosem: «Jeśli ktoś jest spragniony, a wierzy we Mnie – niech przyjdzie do Mnie i pije! Jak rzekło Pismo: Strumienie wody żywej popłyną z jego wnętrza». A powiedział to o Duchu, którego mieli otrzymać wierzący w Niego” (J 7,37-39). „Dam im jedno serce i wniosę nowego ducha do ich wnętrza” (Ez 11,19a).

f) Wspólnota Kościoła³⁶, czyli środowisko rozwoju nowego życia – trzeba wzrastać i pogłębiać swą wiarę przez solidną i systematyczną katechezę, a także aktywne zaangażowanie w misję Kościoła. „Tak więc utwierdzały się Kościoły w wierze i z dnia na dzień rosły w liczbę” (Dz 16,5). Kluczowym zagadnieniem jest „jedność” i jej podtrzymywanie. „Wszyscy razem tworzymy jedno ciało w Chrystusie, a każdy z osobną jesteśmy nawzajem dla siebie członkami” (Rz 12,5).

3.2.2.2. Katecheza

Dopiero po tym doświadczeniu następuje stopniowe nauczanie formacyjne – katecheza. Aby była ona owocna, musi być na swoim miejscu, czyli zawsze po orędziu

³¹ Por. *tamże*, s. 25–32.

³² Por. J.H. PRADO FLORES, *Idźcie i ewangelizujcie ochrzczonych*, Brwinów 1994, s. 37–47.

³³ Por. J.H. PRADO FLORES, *Idźcie i ewangelizujcie ochrzczonych*, s. 51–64.

³⁴ Por. F. BŁACHNICKI, *Została nam powierzona Ewangelia*, s. 41–42.

³⁵ Por. J.H. PRADO FLORES, *Idźcie i ewangelizujcie ochrzczonych*, s. 79–86, 91–96.

³⁶ *Tamże*, s. 123–127.

kerymatycznym. Bez tego podstawowego fundamentu jakakolwiek katecheza, moralność, teologia czy nawet jakiś rodzaj zaangażowania apostołskiego lub społecznego jest budowaniem na „piasku”. Nie da się wzrastać w wierze, jeśli przedtem się dla niej nie narodziło.

Pierwszeństwo kerygmatu jest nie tylko czasowe, ale też istotowe. „Jest pierwszym w sensie jakościowym, ponieważ jest głównym orędziem, tym, do którego trzeba stale powracać i słuchać na różne sposoby” (RMis 164). Przeplata się w każdym temacie i każdym nauczaniu. Jest jak sól – dodaje smaku i świeżości. „Dobra jest sól; lecz jeśli sól smak swój utraci, czymże ją przyprawicie? Miejcie sól w sobie i zachowujcie pokój między sobą!” (Mk 9,50).

„Odkryliśmy, że także w katechezie rolę fundamentalną odgrywa pierwsze powiadanie lub «kerygma», która powinna zajmować centralne miejsce w działalności ewangelizacyjnej i w każdej próbie odnowy Kościoła” (RMis 164). Natomiast cała dalsza formacja chrześcijańska jest pogłębieniem kerygmy. „Panie, cóż się stało, że nam się masz objawić, a nie światu?” (J 14,22) – zapytał jeden z apostołów, sądząc, że przebywający na co dzień z Jezusem uczniowie wiedzą już o Nim wszystko.

3.2.2.3. Otwarcie się na prowadzenie Ducha Świętego, który jest protagonistą nowej ewangelizacji

a) „Duch Święty jest głównym sprawcą nowej ewangelizacji” (TMA 45)³⁷

Duch Święty wybiera i namaszcza do prowadzenia dzieła, tak jak wybrał Pawła i Barnabę, by zostali posłani. „Rzekł Duch Święty: «Wyznaczcie mi już Barnabę i Szawła do dzieła, do którego ich powołałem»” (Dz 13,2). Duch Pocieszyciel rozdaje zdolności (wyposażenie wewnętrzne) i środki (wyposażenie zewnętrzne) niezbędne do realizacji posłania i wykonania misji

Duch prowadzi w konkretne miejsca i do konkretnych osób. „Wstań i idź około południa na drogę, która prowadzi z Jerozolimy do Gazy: jest ona pusta» – powiedział anioł Pański do Filipa” (Dz 8,26). „W Damaszku znajdował się pewien uczeń, imieniem Ananiasz. «Ananiaszu!» – przemówił do niego Pan w widzeniu. A on odrzekł: «Jestem, Panie!» A Pan do niego: «Idź na ulicę Prosta i zapytaj w domu Judy o Szawła z Tarsu, bo właśnie się modli»” (Dz 9,10-11). Kieruje także ewangelizacyjnymi przedsięwzięciami. „Przeszli Frygię i krainę galacką, ponieważ Duch Święty zabronił im głosić słowo w Azji” (Dz 16,6).

Aktywne i kreatywne współdziałanie z trzecią Osobą Boską pociąga za sobą ofiarowanie samego siebie, by Bóg mógł się posłużyć wszystkimi ludzkimi uzdolnieniami. „Proszę was, bracia, przez miłosierdzie Boże, abyście dali ciała swoje na ofiarę żywą, świętą, Bogu przyjemną, jako wyraz waszej rozumnej służby Bożej” (Rz 12,1).

³⁷ JAN PAWEŁ II, *List apostołski „Tertio millennio adveniente”*, Watykan 1994 (dalej: TMA).

Paraklet zstępuje również na tych, którym głosi się Chrystusa i którzy słuchają słowa: „Kiedy Piotr jeszcze mówił o tym, Duch Święty zstąpił na wszystkich, którzy słuchali nauki” (Dz 10,44). Kościół rośnie napełniony Duchem: „A Kościół cieszył się pokojem w całej Judei, Galilei i Samarii. Rozwijał się i żył bogobojnie, i napełniał się pociechą Ducha Świętego” (Dz 9,31). „Używane w ewangelizacji techniczne środki, choćby najdoskonalsze, nie zastąpią cichego tchnienia Ducha Świętego” (EG 75).

3.2.2.3. Charyzmaty w służbie nowej ewangelizacji

„Do każdej z posług Paraklet wzbudza również odpowiednie charyzmaty”³⁸. Naszemu przepowiadaniu, naszej ewangelizacji zaczynają towarzyszyć cuda i znaki obiecane przez Pana³⁹. „Tym zaś, którzy uwierzą, te znaki towarzyszyć będą: w imię moje złe duchy będą wyrzucać, nowymi językami mówić będą; węże brać będą do rąk, i jeśli by co zatrutego wypili, nie będzie im szkodzić. Na chorych ręce kłaść będą i ci odzyskają zdrowie” (Mk 16,17-18). „Ewangelia opowiada nam, że kiedy uczniowie poszli przepowiadać Ewangelię, «Pan współdziałał z nimi i potwierdzał naukę znakami» (Mk 16,20). Również dzisiaj to się zdarza. Jesteśmy wezwani, by to odkryć i tym żyć” (EG 275). Ewangelizatorzy otwarci na posługę charyzmatami doświadczają prawdomówności Bożego słowa i namacalnej obecności Mistrza, który przemienia ludzkie serca, dotykając uzdrawiającą mocą dusze i ciała. „A tłumy ogarnął lęk na ten widok, i wielbiły Boga, który takiej mocy udzielił ludziom” (Mt 9,8).

Św. Paweł „umieszcza fenomen charyzmatów w ramach budowania wspólnoty w miłości z jednej strony i uznawania w Jezusie Pana z drugiej”⁴⁰. Charyzmaty są dane dla wspólnego dobra⁴¹. „Wszelka aktywność duchowa osoby, która nie podporządkowuje się miłości, degraduje ją i jej posługę do czegoś, co jest puste i bez znaczenia”⁴². „Charyzmaty winny być przyjmowane z wdzięcznością zarówno przez tych, którzy je otrzymują, jak i przez wszystkich członków Kościoła” (ChL 24). „Jako dobrzy szafarze różnorodnej łaski Bożej służcie sobie nawzajem tym darem, jaki każdy otrzymał” (1 P 4,10).

Podsumowując: rozpoznawalnym dla nowej ewangelizacji sposobem jest głoszenie kerygmatu w mocy Ducha Świętego.

3.3. Metoda

Niektórzy wprost pytają, czy w sprawach Bożych można używać metod i wyuczonych sposobów działania.

³⁸ W. CHLONDOWSKI, *Spełniona obietnica*, Cieszyn 2016, s. 179.

³⁹ E. TARDIF, J.H. PRADO FLORES, *Jezus jest Mesjaszem*, Łódź 1991, s. 125.

⁴⁰ G. BRUNI, *Głosie Ewangelię*, Warszawa 1999, s. 134.

⁴¹ I. ZIELONKA, *Kryteria rozeznawania charyzmatów*, w: P. SAWA, A. SEPIOLO, I. ZIELONKA (red.), *Charyzmaty w służbie ewangelizacji. Wytyczne wobec służby charyzmatycznej we wspólnotach*, Gliwice 2017, s. 57–69.

⁴² A. SIOŃEK, *Charyzmaty*, Kraków 2017, s. 105

Przyjrzyjmy się więc dokładniej najdoskonalszemu Ewangelizatorowi⁴³:

- prowadził osobiste rozmowy (np. J 3,1n; 4,5n; 5,5n),
- cytował słowo Boże (np. Łk 4,4.8.12; 6,3n),
- stawiał rozmówcę przed wyborem (np. Łk 6,9; 8,50; 9,20),
- odwoływał się do przykładów z codziennego życia (np. Mt 6,26.28; Łk 20,9),
- unikał niepotrzebnych dyskusji (np. J 8,6; Łk 23,9),
- starannie dobierał słowa (np. Łk 20,37-39.41-44),
- dostrzegał dobro w sercu człowieka (np. J 1,47; 8,10-11),
- modlił się za ludzi (np. Łk 22,32; J 17,20),
- tłumaczył na osobności trudniejsze zagadnienia swoim uczniom (np. Mk 4,10.34; 10,10),
- formował następców (np. Mk 3,14; 10,43-44; Mt 13,11).

Widać więc u Nauczyciela z Nazaretu wiele bardzo przemyślanych i metodycznych działań.

Wszyscy zaangażowani w ewangelizację potrzebują pieczołowitego przygotowania, ale najbardziej ci, którzy oddają się posłudze Słowa (por EN 73). Stawia się więc pytanie o kompetencje osób głoszących (zazwyczaj świeckich). Teologia zawsze czyniła rozróżnienie między „wiarą, którą wyznajemy” (nauka Kościoła, dogmaty), a „wiarą, dzięki której wyznajemy” (wewnętrzne światło i przekonanie). Ten drugi rodzaj jest czystym darem i to jest skarb, na który zwraca uwagę nowa ewangelizacja, zachęcając, by każdy mógł się nim podzielić z innymi⁴⁴. „Jeśli ktoś rzeczywiście doświadczył miłości Boga, który go zbawia, nie potrzebuje wiele czasu, by zacząć Go głosić (...). Jeśli nie jesteśmy przekonani, popatrzmy na pierwszych uczniów, którzy natychmiast po doświadczeniu spojrzenia Jezusa szli głosić Go pełni radości: «Znaleźliśmy Mesjasza» (J 1,41; EG 120)”. Do takiego dzielenia się nie tylko jesteśmy zachęceni, ale i zobowiązani, natomiast pierwszy rodzaj wiary (dogmaty) wymaga studium i przygotowania. Świadkowie mówią z doświadczenia. „[To wam oznajmiamy], co było od początku, cośmy usłyszeli o Słowie życia, co ujrzeliśmy własnymi oczami, na co patrzyliśmy i czego dotykały nasze ręce” (1 J 1,1). Św. Paweł powie wprost: „Nasze głoszenie Ewangelii wśród was nie dokonało się przez samo tylko słowo, lecz przez moc i przez Ducha Świętego, z wielką siłą przekonania” (1 Tes 1,5a). Nowym podmiotem ewangelizacji może być tylko taki lud, który nosi w swoim ciele znaki odkupienia, mówi z doświadczenia, a nie z teorii.

Nurt nowej ewangelizacji preferuje więc kilka metod:

⁴³ J.O. SANDERS, *Skuteczna ewangelizacja*, Warszawa 1987, s. 94–96.

⁴⁴ M. MORAN, *Podaj dalej*, Łódź 1995, s. 8.

3.3.1. Głębsze sięgnięcie do słowa Bożego i oparcie o nie pracy zarówno ewangelizacyjnej, jak i formacyjnej

Podkreślenie oryginalnego brzmienia wielkiego nakazu misyjnego wydobycie „czynienie uczniów” jako zadanie naczelne: „Idźcie więc i czyńcie uczniów ze wszystkich narodów, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego” (Mt 28,19). Nie chodzi więc tyle o przekaz wiedzy czy informacji, ale wdrożenie procesu zmiany stylu życia („pójdź za mną”) i naśladowania („postępujcie jak tego wzór macie w nas”).

3.3.2. Zwrócenie uwagi na podejmowane w procesie ewangelizacji decyzje

Pomocną w nazwaniu przebiegającej między ewangelizującym a ewangelizowanym interakcji jest teoria komunikacji i klasyczna w niej triada: nadawca – komunikat – odbiorca.

Sztandarowym przykładem jest spotkanie Filipa z dworzaninem etiopskim (Dz 8,32-39; podkr. A. S.):

- Czytał urywek Pisma (w. 32).
- «O kim to Prorok mówi?» – zapytał Filipa dworzanin (w. 34).
- Filip, wychodząc z tego [tekstu] Pisma, opowiedział mu Dobrą Nowinę o Jezusie (w. 35).
- «Oto woda – powiedział dworzanin – coś przeszkadza, abym został ochrzczony?» (w. 36).
- Odpowiedział Filip: «Można, jeżeli wierzysz z całego serca» (w. 37a).
- Odparł mu: «Wierzę, że Jezus Chrystus jest Synem Bożym» (w. 37b).
- I kazał zatrzymać wóz, i obaj, Filip i dworzanin, zeszli do wody. I ochrzcił go (w. 38).
- Dworzanin jechał zaś z radością swoją drogą (w. 39).

Kolejne małe kroki wyznaczają drogę od zainteresowania, poprzez słuchanie i decyzję wiary, aż do skutków chrztu. Ujawnia się tu wiara jako odpowiedź na Boże wezwanie, czyli osobista decyzja. Także rozwój życia duchowego to podejmowanie kolejnych kroków w wierze. „Dlatego też właśnie wkładając całą gorliwość, dodajcie do wiary waszej cnotę, do cnoty poznanie, do poznania powściągliwość, do powściągliwości cierpliwość, do cierpliwości pobożność, do pobożności przyjaźń braterską, do przyjaźni braterskiej zaś miłość” (2 P 1,5-7).

Nowy sposób więc to nie samo przekazywanie informacji, lecz podprowadzanie pod decyzję nazywaną czasem opcją fundamentalną.

3.3.3. Wychodzenie poza tereny kościelne

Następuje zmiana podejścia: od oczekiwania, że wszyscy zachwyć się nami i przyjdą, do wyjścia na zewnątrz „terenów kościelnych”. „A poczytywałem sobie za punkt honoru

głosić Ewangelię jedynie tam, gdzie imię Chrystusa było jeszcze nieznanne, by nie budować na fundamencie położonym przez kogo innego” (Rz 15,20).

3.3.4. Inkulturacja

Można minąć się z człowiekiem, gdy Kościół odpowiada na pytania, których sobie już nikt nie stawia, a nie odpowiada na pytania, które stawiają ludzie. To konkretny człowiek z całą swoją egzystencją, w określonej sytuacji życiowej jest wyzwaniem dla Kościoła, który pragnie znaleźć drogę do ludzkiego serca i sposób skutecznego głoszenia Dobrej Nowiny. Umiejętność dostosowania się do napotkanej kultury zawsze była ważną cechą misjonarza. W dziele nowej ewangelizacji może być to tyle trudne, że ta „inna” kultura wyrasta w naszym sąsiedztwie. Subkultury młodzieżowe są tego najlepszym przykładem.

„Mężowie ateńscy – przemówił Paweł, stanąwszy w środku Areopagu. Widzę, że jesteście pod każdym względem bardzo religijni. Przechodząc bowiem i oglądając wasze świątyni jedną po drugiej, znalazłem też ołtarz z napisem: «Niezanemu Bogu». Ja wam głoszę to, co czcicie, nie znając” (Dz 17,22-24). „Areopag był wówczas ośrodkiem kultury wykształconego ludu ateńskiego i dziś można go uznać za symbol nowych miejsc, w których należy głosić Ewangelię. Pierwszym «areopagiem» współczesnym jest świat środków przekazu” (RMis 37c). Kolejnym areopagiem jest młodzież, oświata, kultura, ład gospodarczy, polityka, medycyna i ochrona życia, prace badawcze, emigracja, stosunki międzynarodowe, zaangażowanie na rzecz pokoju, praw człowieka i narodów, rozwoju i wyzwolenia ludów.

3.3.5. Współpraca duchowni – świeccy w modelu Paweł – Pryscylla i Akwila

Podejmowanie swojej własnej posługi z równoczesnym respektowaniem posługi innych przynosi błogosławione owoce. Wymaga to wysokiego poziomu dojrzałości i odpowiedzialności. Nie ma wówczas mowy o konkurowaniu, lecz dążeniu do komplementarności. „Ponieważ znał to samo rzemiosło, zamieszkał u nich i pracował; zajmowali się wyrobem namiotów. A co szabat rozprawiał w synagodze” (Dz 18,3-4a).

Pokora duchownych mogących wiele nauczyć się od świeckich oraz szacunek, z jakim wierni odnoszą się do roli duchownych, zapewnia harmonię i trwałość dzieła. „Zaczął on [Apollos] odważnie przemawiać w synagodze. Gdy go Pryscylla i Akwila usłyszeli, zabrali go z sobą i wyłożyli mu dokładnie drogę Bożą. A kiedy chciał wyruszyć do Achai, bracia napisali list do uczniów z poleceniem, aby go przyjęli” (Dz 18,26).

Kościół uznaje w ten sposób wszystkie talenty kobiet i mężczyzn i stosuje je w praktyce ewangelizacyjnej. Działalność świeckich jest „do tego stopnia konieczna, że bez niej apostołstwo samych pasterzy nie może być zwykle w pełni skuteczna” (ChL 27). „Nie może więc oko powiedzieć ręce: «Nie jesteś mi potrzebna» albo głowa nogom: «Nie potrzebuję was»” (1 Kor 12,21).

3.3.6 Świadectwo wspólnotowe

Wspólnota dbająca o jedność⁴⁵ daje światu czytelne świadectwo o Bogu. O to modlił się Jezus: „(...), aby wszyscy stanowili jedno, jak Ty, Ojcze, we Mnie, a Ja w Tobie, aby i oni stanowili w Nas jedno, aby świat uwierzył, żeś Ty Mnie posłał” (J 17,21). „Wtedy stanął Piotr razem z Jedenastoma i przemówił do nich donośnym głosem” (Dz 2,14).

Pan wzywa do pracy zespołowej, a nie indywidualnej, do formacji uczniów, a nie prywatnej działalności: „Wyznaczcie mi już Barnabę i Szawła do dzieła, do którego ich powołałem” (Dz 13,2a-3). „Paweł, z woli Bożej powołany na apostoła Jezusa Chrystusa, i Sostenes, brat” (1 Kor 1,1). „Udałem się ponownie do Jerozolimy wraz z Barnabą, zabierając z sobą także Tytusa” (Ga 2,1).

Przepowiadanie prowadzone w jedności z całą kościelną wspólnotą nie jest nigdy faktem czysto prywatnym. Jeszcze raz wraca temat wspólnot podstawowych, które są „narzędziem formacji i ewangelizacji” oraz „źródłem nowych form posługi” (RMis 51). „Codziennie trwali jednomyślnie w świątyni, a łamiąc chleb po domach, przyjmowali posiłek z radością i prostotą serca” (Dz 2,46-47a).

W posłudze dla nowej ewangelizacji następuje diametralna zmiana mentalności: od indywidualizmu do działania wspólnotowego. Cały Kościół poprzez swój sposób życia i działania daje świadectwo Panu i ma swój wkład w pozyskiwaniu pogan. „Pan zaś przymnażał im codziennie tych, którzy dostępowali zbawienia” (Dz 2,47b).

W poszukiwaniu i stosowaniu nowych metod trzeba podkreślić, że przez wieki w Kościele tak robiono, naśladowując Mistrza. Istotne jest zadbanie, by forma nie przerosła treści, a celem było wprowadzenie w doświadczenie zbawienia. Stąd konieczność współpracy i budowanie mentalności prowspólnotowej. Składanie świadectwa polega na szczerym potwierdzeniu – w mowie i codziennym zachowaniu – tego, co Bóg uczynił i jak działa w Kościele i w świecie.

Podsumowanie

Podsumowując całość analiz, trzeba stwierdzić, że nurt nowej ewangelizacji zrodził się nie ze słabości Kościoła, lecz z gorliwości i odpowiedzialności. Kiedy patrzymy na pola głoszenia dobrej nowiny, stwierdzamy istnienie trzech⁴⁶:

1. Pierwsze głoszenie.
2. Reewangelizacja.
3. Ożywianie dobrą nowiną gorliwie wierzących.

⁴⁵ Por. R. RECLAW, *Św. Paweł. Ewangelizator do naśladowania*, Łódź 2009, s. 39–43.

⁴⁶ W. SZLACHETKA, *Fenomen szkół nowej ewangelizacji*, Kraków 2011, s. 26–27.

W ten sposób wyróżniono trzy rodzaje ewangelizacji: misyjną, nową i pastoralną⁴⁷. Wbrew pozorom tej „nowej” nie wymyślili trzej ostatni papieże. Takiej „reewangelizacji” uczył już Jezus swoich uczniów najpierw, zanim posłał ich na cały świat⁴⁸, a dziś wzywa do niej Duch Święty. Pierwsza misja apostołów miała wszystkie znamiona nowej ewangelizacji: „Nie idźcie do pogan i nie wstępujcie do żadnego miasta samarytańskiego! Idźcie raczej do owiec, które poginęły z domu Izraela” (Mt 10,5-6). Podany został kerygmat: „Idźcie i głosście: «Bliskie już jest królestwo niebieskie»” (Mt 10,7). Była to także ewangelizacja w mocy: „Uzdrowiajcie chorych, wskrzeszajcie umarłych, oczyszczajcie trędowatych, wypędzajcie złe duchy! Darmo otrzymaliście, darmo dawajcie!” (Mt 10,8).

Nowa ewangelizacja wpisuje się więc w jedną, uniwersalną misję Kościoła, obficie czerpiąc z bogactwa tradycji i mocno opierając się na fundamencie słowa Bożego.

Próbę definicji przedstawił A. Lewek, stwierdzając, że nowa ewangelizacja jest „odnowioną w duchu *Vaticanum II* i dostosowaną do dzisiejszych uwarunkowań społeczno-kulturowych działalnością ewangelizacyjną wszystkich chrześcijan, którzy czerpiąc ze źródeł Objawienia, dzięki pomocy Ducha Świętego, starają się z nowym zapałem i wszelkimi możliwymi sposobami przekazywać Ewangelię Jezusa Chrystusa o wielkiej miłości Boga do człowieka wszystkim ludziom, zwłaszcza swoim współpracom zdechrystianizowanym, celem wzbudzenia i ukształtowania w nich dojrzałej wiary chrześcijańskiej jako fundamentu ich zbawienia, czyli zjednoczenia z Bogiem w Chrystusie i Jego Kościele”⁴⁹. „Nowa ewangelizacja nagli bardziej niż powszechnie myślimy”⁵⁰.

Bibliografia

- Bruni G., *Głosście ewangelię*, Warszawa 1999.
- Blachnicki F., *Została nam powierzona Ewangelia*, Kraków 2007.
- Chlondowski W., *Spełniona obietnica*, Cieszyn 2016.
- Draguła A., *Między pociechą a ocaleniem. Ewangelizacja w epoce pometafizycznej*, „Więź” (2006), nr 3, s. 56–64.
- Fisichella R., *Spójność projektu duszpasterskiego*, OsRomPol 33 (2012), nr 11, s. 30–32.
- Kamiński R. (red.), *Leksykon teologii pastoralnej*, Lublin 2006.
- Macchioni G., *Ewangelizacja w parafii. Metoda „komórek”*, Kraków 1997.

⁴⁷ W. PRZYCZYNA, *Ewangelizacja*, w: R. KAMIŃSKI (red.), *Leksykon teologii pastoralnej*, Lublin 2006, s. 254n.

⁴⁸ G. RYŚ, *Jezusowa nowa ewangelizacja*, w: P. SOWA, K. KAPROŃ (red), *Nowe ewangelizacja*, s. 13.

⁴⁹ *Ku integralnej koncepcji nowej ewangelizacji*, „Ateneum Kapłańskie” 515 (1995), s. 3.

⁵⁰ K. LEHMANN, *Czym jest nowa ewangelizacja Europy?*, w: *Nowa ewangelizacja* (Kolekcja Communio 8), Poznań 1993, s. 73.

- Moens J-L., *Na czym polega nowa ewangelizacja?*, w: P. Sowa, K. Kaproń (red.), *Nowa ewangelizacja. Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Gubin 2012.
- Moran M., *Podaj dalej*, Łódź 1995.
- Nowa ewangelizacja*, Kolekcja Communio, Poznań 1993.
- Lehmann K., *Czym jest nowa ewangelizacja Europy?*, w: *Nowa ewangelizacja* (Kolekcja Communio, nr 8), Poznań 1993, s. 67–74.
- Prado Flores J.H., *Idźcie i ewangelizujcie ochrzczonych*, Brwinów 1994.
- Prado Flores J.H., *Jak ewangelizować ochrzczonych*, Łódź 1993.
- Prado Flores J.H., *Nowi ewangelizatorzy dla Nowej Ewangelizacji*, Poznań 2013.
- Przyczyna W., *Ewangelizacja*, w: R. Kamiński (red.), *Leksykon teologii pastoralnej*, Lublin 2006, s. 254–257.
- Ratzinger J., *Trzeba mówić więcej o Bogu*, *OsRomPol* 14 (1992), nr 1, s. 18–19.
- Reclaw R., *Św. Paweł. Ewangelizator do naśladowania*. Łódź 2009.
- Ryś G., *Jezusowa nowa ewangelizacja*, w: *Nowe ewangelizacja. Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Gubin 2012, s. 12–16.
- Salij J., *Ewangelizacja: uwagi elementarne*, „Znak” 10 (1992), s. 4–16.
- Sawa P., Sepiolo A., Zielonka I. (red.), *Charyzmaty w służbie ewangelizacji. Wytyczne wobec służby charyzmatycznej we wspólnotach*, Gliwice 2017.
- Sanders J.O., *Skuteczna ewangelizacja*, Warszawa 1987.
- Seremak W., *Milosierdzie Boże a nowa ewangelizacja*, Lublin 2001.
- Sionek A., *Charyzmaty*, Kraków 2017.
- Sowa P., Kaproń K. (red.), *Nowa Ewangelizacja – Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Gubin 2012.
- Szlachetka W., *Fenomen szkół nowej ewangelizacji*, Kraków 2011.
- Tardif E., Prado Flores J.H., *Jezus jest Mesjaszem*, Łódź 1991.
- Witczyk H., *Błogosławieństwo wiary*, Kielce 2015.
- Zielonka I., *Wyzwania nowej ewangelizacji. Aspekty kanoniczno-prawne*, w: J. Krajczyński, A. Domaszek (red.), *Fides, quae de verbo nascitur et nutritur*, Płock 2016, s. 49–89.
- Zielonka I., *Kryteria rozeznawania charyzmatów*, w: P. Sawa, A. Sepiolo, I. Zielonka (red.), *Charyzmaty w służbie ewangelizacji. Wytyczne wobec służby charyzmatycznej we wspólnotach*, Gliwice 2017, s. 57–69.

Nota o autorze: kapłan diecezji gliwickiej, doktorant Wydziału Teologicznego UO.